

ANY VII.

BARCELONA 29 DECEMBER 1894.

NÚM. 330



Diuhen del turro riojano
de Gijona, ó Mazapán,
pero rès, m' agrada tant
com un bon bras de gitana.



CRÓNICA DE LA SETMANA

MB tota l' ànima lamentém lo fracàs obtingut per *Los condenados*, última producció dramàtica del eminent novelista Sr. Pérez Galdós. Pero mes es de lamentar encara la insistència de l' empresa del Teatro de la Comedia en continuar posant en escena la citada obra per espai de quatre días á pesar de las constantes mostras de desagrado per part del escàs públich qu' assistia á las representacions.

Pase que l' empresa per deferència al Sr. Galdós continua anunciant las representacions, pero no 's concibeix que l' autor 's quedés indiferent sense retirarla dels cartells, com protestant del fallo á que lo tribunal suprèm, format per lo públich y la prempsa l' havíen condemnada desde las primeras escenes en lo dia del estreno.

Per mes que los amichs de l' autor s' empenyin en fer creure que ningú ha comprés lo elevat sentit simbòlic de *Los condenados* es probable que no convensis á ningú y que solsament emprenguin una campanya contraproducent per lo Sr. Galdós á qui tan considera Espanya tota com á notable novelista.

Afortunadament l' obra á horas d' ara ha sigut ja retirada dels cartells, que si s' hagués fet al dia següent del estreno s' haguera estalviat molts mostras de desagrado.

Segons los periódichs madrilenyos també ha passat á mellor vida en l' arxiu del Teatro de la Princesa l' última obra del Sr. Guimerá *Maria Rosa*, qu'ha dut una vida tan curta com anémica.

Malaguanyada feyna la de D. Joseph. ¿Encara no s' haurá desenganyat?

Ha mort á París lo president de la càmara Mr. Burdeau.

L' conducta de Mr. Burdeau es una en las que ab mes entusiasme deurián inspirarse los fills del travall.

Obrer fins als vint anys va lograr á fòrça d' estudis escalar lo lloc ahont essent encara jove lo va sorprendre la mort.

Lo travall y l' estudi: Vetaqui las úniques doctrinas que constantment hauríen de seguir no los obrers, sino l' humanitat en massa.

Fins la setmana anterior han sigut una diana continua en las escandalosas sessions del Congrés.

Després d' haver fet los galls los Srs. Cañellas y Marqués de Marianao demostrant l' un y l' altre las magníficas condicions que 'ls adornan per formar part d' un parlament modelo, va estallir lo dia següent en lo Congrés la esperada tempestat entre la majoria donant claras mostras de son carinyo al Sr. Sagasta y de son respecte al lloc ahont se trobaven.

¿Y lo pays?

¡Pobre pays! qué ha de dir si casi be no 'n queda...

ESTI DIANT.

La Barceloneta

SONET

LAS plassas y carrers tots plens se notan d' obrers que amunt y avall van pressurosos, mostrant qu' han fet traballs molt fatigosos quan de suhor sos fronts encar degotan.

Que surten dels tallers ben clar denotan ab los vestits tots plens de olis greixosos, portant lo pás tan llarch, van silenciosos, que més que caminar, sembla que trotan.

Lligada dintre 'l mar deix la barqueta y á casa 'l mariner sol fer sa vía, y en las fondas cap taula queda neta omplintse gom á gom y ab energia; donchs, lector, aixó es la Barceloneta quan ja han tocat las dotze del mitj dia.

M. GARDÓ FERRER.

INTIMA

SOIS pensant en tú jo visch puig 'm recordo á tot' hora de los moments que passavam parlant de nostre amor, Rosa.

Quan veig á dos aucellets qu' anant per lo bosch pidolan, me recordan los instants que 't trobava tota sola.

Quan vaig per los camps, y veig aprop del camí una rosa, me recorda lo teu nom grabat sempre en ma memoria.

Y, finalment, quan me trovo ab un aymant que s' apoya en lo bras de sa estimada allavors jo penso, Rosa:

—Quan ditzós serà aquell jorn que los dos, ab passió boja, junts podrém anà á passeig sens ningú que 'ns fassi nosa y juntarém nostres llabis deixant un bés en la boca, y 'ns veyém units per sempre hasta trova 'ns á la gloria.

UN ÈMUL DE CUPIDO.

HUMORADA

He somniat que d' un vil te defensava y per orgull, cobart hi he assassinat; després mentres la pena ne pagava d' haver comés tal crim sins renegava... ¡Quina vergonya quan m' he despertat!

A. DEL C.

¡CARBASSAS!

QUANTAS y quantas n' han rebut de la capritxosa fortuna los innumerables jugadors que buscavan son benestar en la grossa de Nadal!

¡Qué de castells per terra en questió d' un tancar y obrir d' ulls!... ¡Quants pagarés y lletras pagadas ab la imaginació han tornat á ser efectivas ab tot lo vigor d'abans!... ¡Quants viatges á París entreditxats pel desengany! ¡Quants casaments frustrats!... ¡Quants rics mobles trasladats á domicili per la boja fantasia, permaneixent á casa del moblista y esperant á qui no hi va!

Fins Burgos... la ciutat preferida per lo gran premi n' ha sortit carbassejada.... Un intrús va anarhi lo mes d' Agost y va enduisen lo desitjat bitllet... y ahont? nada menos que á Cuba!... á Amèrica!... á la terra del diner. Pot ser compadida la fortuna al veurer la desgracia que li va á sobre á la perla de las Antillas, ha volgut comensá á indemnizarla dels immensos perjudicis que ha de causarli la clausura dels ports del Nort-Amèrica pera los sures de las sevas hincendas.

¡Pobre Espanya!... sempre es ella qui ha de pagar los vidres trencats! No 'n te prou ab los grans que li han sortit al nàs en forma d' Abarzuza, Morets, Castelars y altres calamitats, sino qu' un as que podia tocarli ab la rifa de Nadal, se la rifan á n' ella enduhenseli l' as aquest al través del Oceá en un vapor de la Companyia Trasatlàntica!

Tot això es referent als perjudicis en concepte general; ara venen los particulars qu' han sigut incalculables. Jo soch terorer d' una societat y vareig abusar de la confiança de la colla de tranquilis que varen depositar en mí, extrayent deu duros dels doz y mitx que tenia en caixa. Una que fa las cartas va assegurarme que sortiria lo número 6,666 ab la primera y vaig comprar un décim... ¡que sortiria!... Jo no sé com lo Sr. Larroca permet que 'n quedí una de aquestas embaucadoras... Ara no 'm queda mes remey que fugir á Buenos Aires; d' emigrar, porque avuy á Espanya conseguir deu duros es tan difícil com lliurarnos d' aquets governs que 'ns crucifigan.

A un amich meu li van enviar no sé d' ahont vuyt duros per comprar dos galls d' indi y al igual que jo volgué probar fortuna y com que l' que li vá fer l' encàrrec no 's contentava ab la carbassa que li ha dat la fortuna, ara busca un parell de galls que s' hagin mort en algun wògo y que 'ls hi donguin per dogas ó tres pessetas y enviantlos á n' ell, sortir del pas ab aquesta estratagemma.

Feyna improba fora enumera los tristes episodis á que ha donat lloch aquesta ditxosa rifa que l' haurían de privar. Un mestre de casas de la meva escala al veurer que había errat de dos punts va der un cop de

peu á terra aixafant lo dit gros de la seva dona, que, segons lo dictamen facultatiu potser se li hagi de tallar la cama. Per la Rimbla anava una marmanyera plorant á llàgrima viva per un número equivocat en las llistas ambulants, amenassant reclamar devant dels tribunals al causant de la seva desgracia, y una vehina de Castelldefels va parir bassonada d' alegría sobre l' acera del carrer de Ponent al veurer que lo seu número había sigut premiat ab cato zè pessetas y deu céntims.

No volém ressenyar las tragerias d' aquesta ditxosa Ruleta Nacional quals banquers son los únichs que guanyau sempre, estant com es'án lliures d' emocions pues ja saben d' antemano qu' ells han de treurer per necessitat y seguirán treyent mentres lo públich siga tan burro que 's vagi deixant ensarronar ab la boja esperansa de conseguir una fortuna.

Lo que es jo, jamay mes bitllets!... may mes rifas de Nadal!... fins l' any que vé.

SERRALLONGA.

CONSELL..?



AL AMICH BONAVÍA

Si tingués de valguer lo consell meu que á servir te 'n anesis jo 't diría
potsé allí menjant ranxo 't passaría
la mania dels versos, ¡com hi ha Deu!

Mes com crech que tampoch farías cas
de lo que aconsellarte jo pogués,
tot lo mes que puch dirte, amich meu, es
que... ¡tan me fa si hi vas com si no hi vas!

J. ASMARATS

CONSELL D' AMIGH



À SALVADOR BONAVÍA

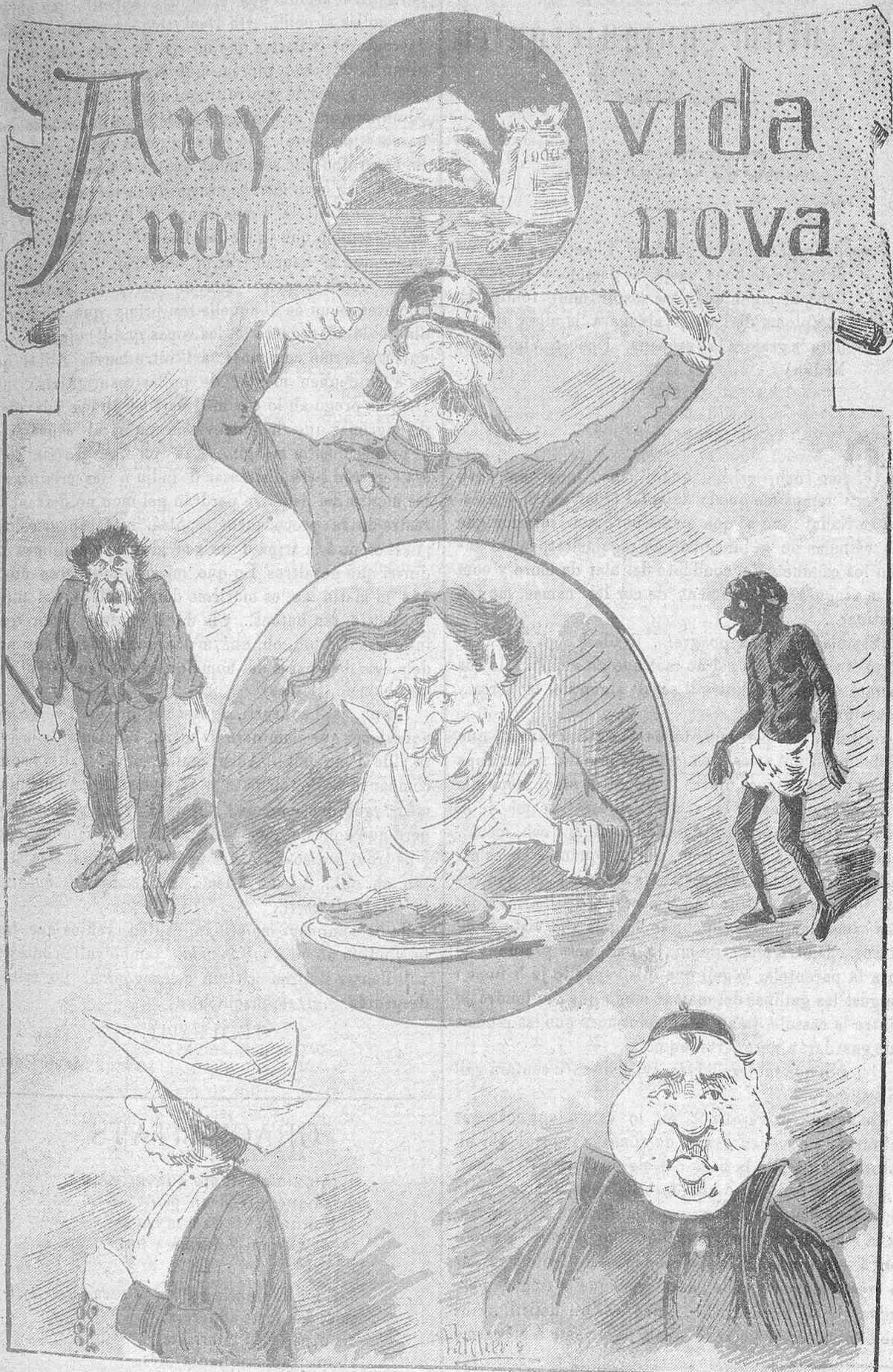
Ja que la sort va tocarte
per tenir d' anà á serví
si acas 'm vols creure á mí,
jo sols puch aconsellarte
que hi vagis si es qu' emportarte
pots també, ab bonas rahóns,
á la que tens relacions
que allí, menjant ranxo 'ls dos,
lo trobareu mes gustós
barrejadet ab petóns.

L. M.



—Mira si 'n tens de feyna pera espurgar... Si 'n pots
sortir, que Deu no t'ho tinga en retret.

Fatcheria



últim quiquiriquich

MONÓLECH (1)

(L'escena representa un galliner. L'actor qu' es un pollastre de bona casta, 's passejará frenèticament llensant algun qu' altre sospir molt fondo. Ab una ploma de l' ala s' aixugará 'ls ulls y ab una pota 's gratará la esquena. Epoca: Vigilia de Nadal.)

OCH, och, och!... ¡quan penso que tan poch temps me queda de vida! ¡quan penso que demà es Nadal!... no sé que passa per mon interior que las vèlbulas no 'm funcionan ab regularitat, se 'm tapan los canonets del conducte del blat de moro y com si 'm vingués un cubriment de cor las camas me fan tantinas...

Sembla que tinch poagre!... ¡Nadal!... ¡Nadal!... jo si qu' aniré dalt del cel no més que ab ànima... lo cós restarà estacionat dintre 'l cós d' algun de la terra... ¡Mala pahida tingui!

Só gall... y la pell se 'm torna de gallina pensant que dintre poch un' arma homicida m' enviarà á can Taps qu' es com si digués dintre 'l ventre d' algun llepa fils ó dugas manassas de butxí me claurán 'l camí de la carn d' olla rompentme la nou del coll... ¡och, och!... ¡encomanemse á Deu!.. ¡och, och!... ¿quàntas horas me faltan pera morir?... (busca á sota las alas)... M' han robat lo rellotje, sort que no 'l necessitaré á l' altre mon. Las camas me ballan, lo cor se 'm gela y la vista se m' ofusca... Dintre poch, de mi, lo gall mes presumit de tota la parentela, lo gall que sols veientlo ja 's fonian de gust las gallinas del mateix modo que 'm fondré jo dintre la cassola, ja no 'n queda: á mes que las plomas que guardarán pera ferne un coixí.

Del gall que tant gallejava aviat no se 'n cantarà gall ni gallina.

No sé qué 'm vé; tinch en lo canyó una cosa que m' ofega, me venen gènas de vomitar... ¡och! (fa un estornut y treu de la boca dos sigrons enters) (Pausa).

Ja se 'm presenta á ma ofuscada vista lo meu suplici; allò de *dónde vas quan manton de Manilla* que canta la raspa tot preparant lo gibrell de la sanch y emolant l' eyna, m' arriba al moll dels ossos fentme tornar la cresta blanca com la paret igual que si tingués parpida... ¡koch, koch, koch!... aixó es un deliri!... fins me sembla sentir pujar la escala pera venir á buscarme

(1) L'actor deu sapiguer molt bé 'l paper pera sortirne ayros.

y 'l ganivet sembla que 'm talli ja la pell!... ¡ay quina pessigollas al coll!... ¡Oh Deu! /tingueu pietat d' aquest desventurat pollastre que no ha fet mai cap mal á ningú!... Piorém, plorém qu' aixís me desahogaré... /Mala fí y mal de ventre tingui aquell que 'm mengi..., ¡Quin mon qu' uns se menjan als altres! ¿per aixó hem nascut? ¡protesto!... Ja 'm veig posat dintre la cassola; encara bò que seré mort quan me ficarán á dintre 'l forn.. Ab quin gust se cruspirán la meva sanch y fetxe ab sebetas!... Y 'l meu runyó ¡Y la melsa!... Ay, las potes, sembla que ja me las llepan!... A falta de las tripes que m' haurán tret m' omplirán 'l ventre de relleno... Aixís 'l primé que 'm clavés las dents se li antrevessés un ós d' aquells tan primis que tinch á l' ala á la claveguera de las sopas que l' ofegués y l' enviés á ferme companyia á l' altre barri... Allí sí que no s' en deuenen menjar de pollastres... ¡Aixís... ¡Oh Deu, us prego ab lo cor mitj partit y ab los ulls plens de llàgrimas que li entrevessis un ós al canyó á n' al primer que 'm mengi... Las plomas grossas de l' ala servirán pera disfressar d' indiu á las criatures y las ungles del peu... se perdrán pel mon no deixant ni rastre de sa procedencia... potsé 'm farán gemelos... ¡Y 'ls ossos á la tripa d' un gos! ¡d' un animal mes ordinari que nosaltres! Lo que 'm sab mes greu no es que 'm matin, no; es morirme deixant als meus fillets tan petits, tan bufóns... y la dona viuda... y en estat interessant... ¡oh, oh, oh! /malanegada fassin los avis dels avis dels pares del home que va engendrar al primer home!... (Pausa).

Bueno, ja 'l sol surt.. aquest sol que no 'l veuré més, aquest sol que iluminará 'ls últims moments de la trista vida d' un gall... /Adeu, muller meva! /gallina rossa, companyera de alegrías y tristesas... /Adeu fillets meus! /guardadeuse de mal!... creixeui, feuse grans aviat... pera que aquesta humanitat monstruosa us puga matar y us trovi grassos!... A vos us los encamano, Deu meu! ¡oh, oh, oh!... Adeu... Adeu... per sempre... hasta al ball d' en Josepet!..

Ja 'ls companys me cridan; canteu, vehins que també vindreu ab mí á mejor vida... també vull contestar, vull llençar 'l últim crit! un crit agònic! ¡lo crit de despedida.... ¡Quiquiriquich!

TELÓ RÀPIF.

MERO COI.

GRACIOSITATS

/Au ximpleta! are que 'ns vaga
deixa que 't fassi un petó
que si un bes te va á ta boca
m' hi va á mí l' ànima y tot.

Com lo muscle qu' en la roca
sa conxa forta adhereix,
ets capás tú d' aferrarte
ab mí y ab cinquanta més.

ANTONET DEL CORRAL

BON POUR RHUME

TIPOS DEL NATURAL

No sé si 's diu Pere ó Quim
no mes sé qu'es nano y flach
y que, cridant *bon pour rhume*
y *très bon pour l'estomac*,
de comendador vestit
y ab la gorra de cuyné
tent escàndol pel carré
vén bombons 'l noy petit.

Sembla 'l rey de las falugas
y presúm sabent que porta
una cama bastante torta
(y hasta potser totas dugas)

Fent negoci no vol rahóns;
si no marxa, diu, m' hi tombo:
¿que vá un xich bé? vinga bombo
y vinga vendre bombóns.

Ab la panera ben plena
de paperinas, veuréu
que 's presenta á tot arreu
desitjós de tocá estrena.

¡Sembla 'l mateix que una sura!
veu una senyora fina,
agafa la paperina
y parlant á tall de gura,
(cantant com un dependent
de fonda de baixa estoфа)
mitj de serío, mitj de mofa
li endressa 'l discurs següent:
—Bombones, señora? Son
de menta. Si vol usted

tambien tengo de café;
cacao, rosa, limón...

Son de la clase extrafina;
se lo digo de debó.

¿V. quiere una, senyó?

¡Tome V. la paperina!

'L senyó si no es un plaga,
veyentse així compromés,
la pren per forsa y després,
com es natural... la paga.

Y amunt y crits .. ¡y quins crits!

¡Sembla impossible, germans,
que surtin uns cri:s tan grans
d' aquells pulmóns tan petits!

Recordo, parlant d' aixó,
que l' any passat va aixordar
á un jove que va passar
aprop d' ell. Aquell minyó,
que per cert era alt y flach
(vull dir qu' era llarch y prim)
al sentir ¡bon pour le rhume!
y *très bon pour l'estomac!*

'S girá tot espantat
y no veyent á ningú
apreta á corre y... segú
qu' encare no s' ha parat

No 'ls estranyi aquest succehit
y no 'ls hi costi de creure
jaquell jove no 'l va veure
perque es tan diminuit!

Per tocar la flauta bé

gran afició y bastant gust,
pró li ha dat algun disgust
aquesta afició també.

Veurán, en lo cas següent,
com va teni' un desengany,
/pobre xicot/ per l' afany
de tocar eix instrument.

Cada vespre amohinava
á un parroquiá que tenia
una flauta; ell la volía,
y l' altre may li deixava;
tant y tant lo va amohinar
que al fi l' altre li diu, toca,
ell se la apunta á la boca
y apa, comensa á bufar...

Pero, fills meus, es el cás
que, quant mes 'l noy bufava,
menos la flauta tocava...
d' un plegat arrufa 'l nás,
á busar fort 's prepara,
ho fá y... ¡oh Deu! se li escampa
un núvol de fum d' estampa
per tota la seva cara...
...va quedar tan ensopit
al veure 's en eix estat
que de llavors no ha tocat
cap mes flauta 'l noy petit.

Are diu que vol fé un sach
de diners y per xó en Quím
va cridant *Bon pour l'rhume*
y très bon pour l'estomac.

OCLIME OILL.

A VOS, 1894

GREYÉUME que si no fós
que sóch massa atent y fí,
per menos d' un céntim, ni
me 'n despedia de vos.

No 'l mereixe, no, l' «adiós»;
perque ¿qu' heu fet fins aquí?
Lo mateix, me caso ab mí/
que 'ls altres; me caso ab vos!

Miserable y orgullós
os hem hagut de sofri,
al cap-de-vall per tení
altre any inútil ab vos.

Del modo mes desastrós
heu governat; es que sí.
¡Com qu' heu seguit lo camí
del que os era pare, vos.

Ja havíau de tocá 'l dos
al cap d' un mes, veushoaquí;
puig ja se os veya vení,
d' onze mesos lluny á vos.

Vinguéreu sols á fer l' os;
á sé 'ls talos;—se os pot dí—
copiant d' aquí y d' allí;
romançejant sempre, vos.

Polítich, fals, ambiciós,
tot volentnos redimí
no mes héu sabut serví
de pallaso també, vos.

Fent comers scandalós
ab las lleys que han de regí,
héu sigut, com tots, ruhí
y un gran pastelero, vos.

Ab lo caciquisme odiós
héu fet bon *ambo*, padrí;
y, total, per consegui
reculés l' Avens, per vos.

Durant vostre fastigós
domini, aquí y allí
no mes s' han sentit á dí
disbarats, gracias á vos.

Fins lo patriotisme honrós
s' ha tornat *rata*, mesquí...
Y de que tot vagí així
'n teníu la culpa vos.

Sí qu' héu deixat ben galdós
lo pabelló vostre aquí...
¡No tornéu pas á vení!
¡Que séba, any, héu sigut vos!

J. BARBANY.

iii LA LLUFA !!!



— Vagi ab cuidado senyora, que aquest flavió l' en
ganxa allí ahont pot . i com qu' es de la familia, mas-
sa que 'l conéchi.
— Tú vigila, Pépís, y no 't queixarás d' haber proce-
dit con un home... ¡Abans que home politich, recor-
da qu' ets català!



PRINCIPAL

Servicio obligatorio es lo títul que á son últim arreglo lo senyor Pina ha donat y de son éxit, ab dir que creyém será á dit escriptor lo que li redituará mes profitosos resultats, está dit tot, y aixó qu' es l' autor que mes li reditúan trimestralmentas obras, tradunidas, arregladas ó escritas (que en fer totes aquetas tres cosas distintas y una soia de verdadera) hi té lo senyor Pina la ma trencada.

En la execució s' hi distingeix la sempre notable actriu senyora Tubau, com també las senyoretas Suarez y los senyors Vallés, Manso y Cachet.

LICEO

Del *Rigoletto* representat días enrera, cal mencionar ab aplauso solament, á nostre paysá, al distingit barítono senyor Aragó que tant en la part artística com en la particella estigué á la altura de sa reputació.

Ab verdader frenesi era esperat lo debut de la tiple Harclée Darclée per los molts elogis que de ella se tributavan y en honor de la veritat debém dir que sa reputació quedá sólidament sentada al interpretar lo difícil personatje de Violeta de la sempre aplaudida ópera de Verdi *La Traviata*.

Possueix la Sra. Darclée una preciosa veu de soprano y una agilitat pasmosa é increible puig ab la mateixa facilitat interpreta lo gènero de *fioriture* que lo dramàtic, condició altament rara y poch vista, lo que fá que ab justicia se li pugui donar lo dictat de celebritat artística. Si á sa notable veu s' hi anyadeix una notable intuició dramàtica, dit está que la *Violeta* per ella representada feu recordar gloriosos temps als entusiastas filarmònichs ja que desde la célebre Volpini no s' havia vist representar ab tant art, dit personatje.

De la part de tenor s' encarregá lo Sr. Moretti y com aquest es artista que si bé no està notable en cap ópera en cambi sempre sab sortir airós de son comés, dit está que se sostingué á bona altura y ab justicia se l' aplaudí en companyia de la celebritat Darclée.

Debutá en lo teatro y en sa part corresponen', lo jove deixeble del Conservatori lo barítono Sr. Puiggener que posseix una bonica veu en la corda mitja pero bastant débil tan en los graves com en los aguts. Molt privarà que en sa carrera pugui lograr grans progressos sa impropria figura, pero ab tot, si los aplausos que amichs y entussiastas li varen tributar no l' eng cheixen creyém logràr un bon puesto en l' art líric.

Pera dissapte s' anuncia l' estreno de la ópera del mestre Massenet, *Manon* en la que hi pendrá part la célebre Darclée, debutant ademés lo tenor Sr. Masin, de qui se 'ns ha tributat moltissims elogis, principalment per la brillantes dels aguts que posseix.

NOVETATS

De la quisicosa *La gran reforma* de Gumá en altre secció ne parlém en ensament.

Dilluns passat s' estrená un diálech dramàtic castellà degut á la ploma del aplaudit autor de *El as de espadas* don Jascinto Ventura.

La obreta, inspirada en una preciosa dolora de 'n Campamor, està correctament escrita y ben desarrollada. *Noche buena* que es lo seu títol, obtingué un bon éxit. Lo pùblic demaná al autor que's pre entá a rebrer molts aplausos junt ab la primera actriu Sra. Ferrer y la nena Daroqui que's portaren magistralment.

Pera dilluns próxim dia 31 del present, s' anuncia lo benefici de la reputada primera actriu Sra. Ferrer, ab lo melodrama d' espectacle, titulat: *Maria Menotti ó La loca de los Alpes*.

ROMEA

Res de notab' e ha ocorregut en aquest concorregut co' sis seu fora del benefici de la Sra. Parreño que fou brillant á tot serho; la sala d' espectacles plena de distingidíssima concurrencia va escoltar ab interès la reprise del drama del antich Teatro Catalá *Un Manresá del any vuit*, qui adoleix de falta de ensajos.

La taula d' obsequis instalada en lo saló de descans ostentava multitud de regalos alguns d' ells artístichs y richs demostrant las simpatías que gosa la notable actriu, per part del pùblic barceloní.

TIVOLI

Dissapte orna á resucitar l' espectacle *De la terra al sol* y dit está que de nou se prepara una sèrie de plens y los artistas molts aplausos particularment lo sens igual Colomé ab sas xispejants y sempre oportunas coplas.

UN CÓMIC REIRAT.

ESPURNA

Hi ha un vell adagi que diu:
«los petits se tornan grans»
fa trenta anys que vareig neixe,
y soch xich com á 'ls quinze anys.

S. BORRUT Y SOLÉ.

Secció Regiliosa

SANT DEL DIA

Sant Nifereu Depetits

Pera lo próximo diumenge s' anuncia en lo Temple de la Punxa la funció de reglament, següent lo Pare Diluvio ab la plàctica sobre 'ls hereus de confiança.

L' altar de S. a. Coloma d' Furnés estarà illuminat ab 154704'21 ciris y lo 30 per cent d' ganancials.

La funció doneda lo diumenge passat va estar molt concurreguda y brillant.

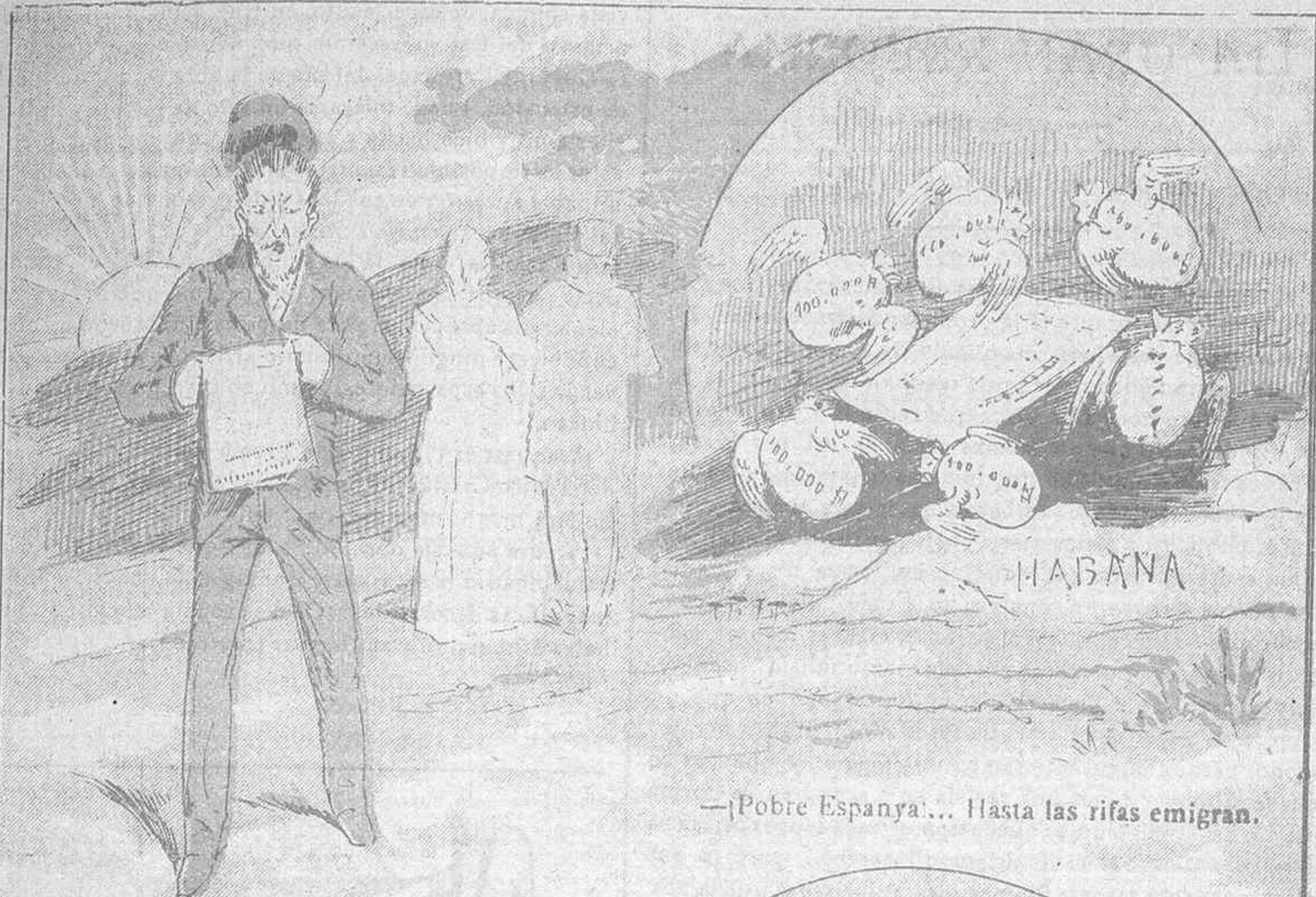
L' auditori, al final, va dir los *salms* al revés en honor del bayatu *Valentí l del Mirall*.

'S va gastar molta cera.

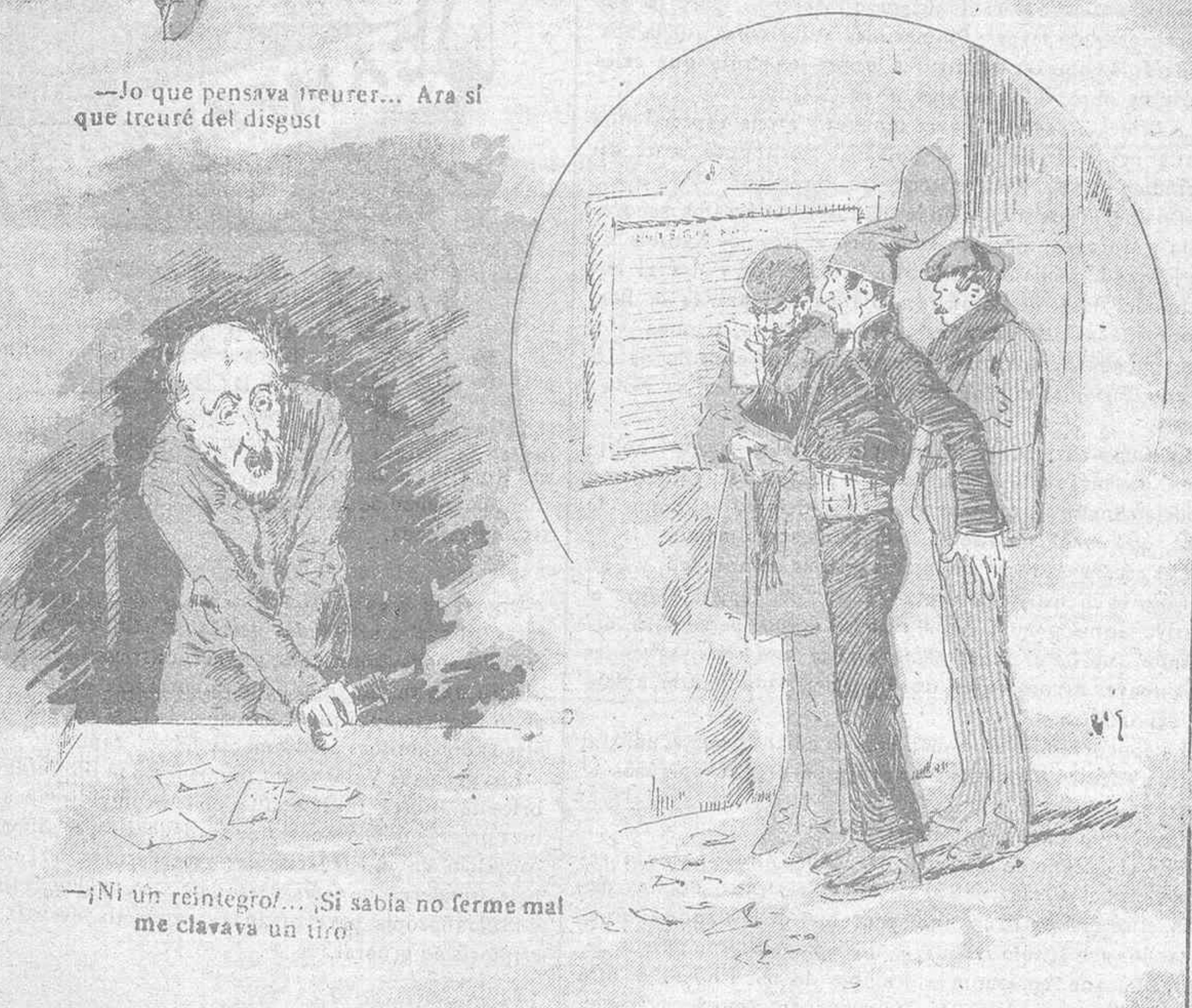
Venda d' almanachs, escassa.



FINS L' ANY QUE VE

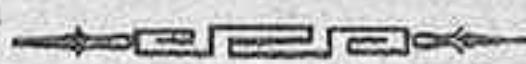


—Jo que pensava treurer... Ara si
que treurer del disgust



—¡Rés!... ¡Y aquest any que hi tenia
dos rals, la dona 'm mata!

LA GRAN REFORMA



Revista en 3 actes de C. GUMÁ.

Podriam dir qu'aquesta obra es de lo més insuls que s'ha escrit pera lo teatro, que té la propietat de fer dormir á l'auditori y que posseheix uns quants xis'es que l'autor tindrà per epigramàtichs, pero que resultan greixosos; la senyora que recomana á la criada que remulli 'l seu amo de *per tot*; lo Teatro que no 's deixa passar la mà per la cara *ni per en lloc*; lo músich que tocava *ahont podia*, y las donas que barallantse «se arañaron en la cara y otras cosas, ante el público»; y altres xistes bruts per l'estil, dits tal com rajan, sense art pera presentarlos en forma d'epígrama, com fan los autors que coneixen lo gènero. Podriam consignar que *La gran reforma* presenta escenes mansas, grotescas é inverossímils, com las dels memorialistas, dels velocipedistas y de la Redacció de *El Relàmpago* en que un subjecte va repetint en veu alta tot lo que li diuhen per teléfono, perque pugui enterarsen un *quidam*; y que per lo mer fet d'haver escrit una revista en 3 actes, en la forma que ho ha fet en Gumá, queda demostrada la inexperiencia teatral d'aquest autor. Podriam dir també... pero ja què buscarnos tanta feyna? Plomas mes autorisadas que la nostra darán á coneixer als nostres lectors los punts que calsa la última obra, ó lo que siga, d'en C. Gumá.

Lo Diluvi, á pesar d'haver mostrat l'afecte especial que sentia per l'autor en la polémica sostinguda entre dit periódich y 'l Sr. Roca y Roca, diu lo següent:

«Dos hermosas decoraciones de los escenógrafos señores Chía y Moragas, representando, una el trozo de Rambla de las Flores inmediato al Llano de la Boquería, y otra el extremo del Paseo de Colón inmediato á la Plaza de la Paz, acompañadas de algunas escenas chispeantes, á ratos, y á ratos pesadas, componen la revista que con el título de *La gran reforma* se estrenó anteanoche en el teatro de Novedades.

La nueva revista, debida á la pluma del chispeante escritor C. Gumá, es de lo más flojo que puede darse; y lo mismo podría constar de un acto que de veinticinco, así como de tres, que es tal como se halla dividida actualmente.

Las escenas carecen de interés y hasta de novedad, y á no ser por la chispa y el sin igual gragejo del lenguaje que el festivo Gumá pone, á ratos, en boca de sus personajes, diríamos que *La gran reforma*, se haría insufrible, salvo las dos nuevas decoraciones, que merecen, y obtuvieron, aplauso espontáneo...

La concurrencia, algo más que mediana, que acudió al estreno dedicó á los actores y al autor débiles aplausos al final de cada acto».

Lo Correo Catalá, parla així:

«En el estreno de la revista del señor Gumá, *La gran reforma*, puesta en escena el sábado en el teatro de Novedades, si se exceptúan los indispensables de la claque al finalizar los actos, sólo resonaron dos aplausos: uno para la decoración que representa la Rambla de las Flores, y otra para la del Paseo de Colón. Es todo cuanto puede decirse en elogio de la obra, la cual, si bien tiene algunos chistes y dos escenas cómicas dignas de mención, resulta monótona y sin ningún interés.»

Y si aixó no fos prou, diu *El Diario de Barcelona*:

«El sábado se estrenó en el teatro de Novedades una re-

vista cómica, de espectáculo, en tres actos y diez cuadros, original del festivo escritor que firma con el pseudónimo C. Gumá. El principal defecto de la obra es su desmesurada extensión. Puede tolerarse un acto de revista y hasta dos, si está muy bien hecha y aderezada con música; pero tres actos es imposible resistirlos sin cansancio. Aquella interminable sucesión de cuadros y de personajes, por lo general simbólicos; aquellos chistes ajados y previstos; aquellas largas explicaciones de los símbolos para darse á conocer y decir por qué se presentan, qué hacen ó que harán, no son elementos apropiados para despertar, ni mucho menos para ennoblecer ningún sentimiento artístico, ni apenas para divertir á los espectadores, como no sean personas muy cándidas.»

¡Y aquest es l'autor que pretén donar alternativas dins del Teatro Catalá! ¡Pobre! ¡Aviat lo seu assistent Figa-rola ho farà meno malament qu'él!

¡Y pera aquesta obra, lo Sr. Mir que en distintas ocasions ha demostrat la seva clara inteligencia, ha fet pintar dos magníficas decoracions! ¡Com se coneix que dit empressari ha estat malalt durant la mise en escena de *La grrrrran reforma*!.

* * *



Entre los numerosos y rics regalos qu'adornavan la taula d'obsequis del Teatro Romea en la nit del brillant benefici de la primera actriu D.^a Carme Parreño, hi figurava una colossal ponxera de plata, artísticament sisellada, obsequi de D.^a Rosa Vives de Puigarnau, qual joya cridava poderosament la atenció de la distinjida concurrencia que va assistir á la vetllada.

Dignes de menció son uns preciosos calendaris—papereras que la casa «Vidal germans» (Condal, número 23) regala á sos favoreixedors, per ser un treball artistich acreditatiu una vegada mes de la importància de dita casa que ab lo poch temps que conta de vida ja s'ha col·locat á la alsada dels millors establiments del seu ram.

Los germans Vidal tenen montadas una impremta y fàbrica de llibres ratllats que poden competir ab altras de mes pretensions, essent una verdadera especialitat pera la confecció de mostruaris, enquadrernacions, carpetas, carnets, quaderns de totas classes etc., e.c, y demés impresos y ratllas propis pera oficinas comercials, despatxos y escriptoris en general.

Aquest dia *El Noticiero* ostentava de las 4 páginas que té, dugas y mitxa d'anuncis.

A n' aquest pas tindrán que regalarlo aviat y encare no 'l voldrán.

Lo dimecres va inaugurar-se una *nova timba* en l'esquerra del Ensanche.

En comptes de blanxs y negres, jugaran blanxs y blaus.

Y viva la Pepa!

En lo correo que va sortir de Cadiz lo diumenge passat va sortir lo vagó núm. 2,109 ab lo milló de la indemnisió de Marruecos.

Diu que va dir un tal Matias tot mirant corre 'l vagó:
¡Ahont serà dintre pochs días aquest milló!

L' espasa *Faico* ha contret matrimoni ab la filla del picador *Trigo*.

'Ns sembla que la nuvia no cridarà may á *Faico* lo que l' públich ha cridat mes d' un cop al célebre picador: *Esta pica mas corta!*

¿Oy que no?

L' altre dia un periódich vespertí notificava que eran tants los almanachs de paret que rebia diariament que en article apart ne faria ressúmen.

Vet aquí unes *indirectas* molt directas per poguer tenir almanachs á la Redacció, gratis, de una manera que nosaltres no hi havíam atinat.

Ho tindrém present.

Aveyam si succehirá ab la *leprosa* de marras, com ab la de l' empedrat del carrer de Pelayo.

Respecte dit carrer, després de molt discutir si serían pedras ó tarugos, al últim resulta que 'ls viandants segueixen ab perill de rompers la crisma á cada moment. Ara estudiant si la malalía es ó no es contagiosa y grave, á veurer si li clavan un *as d' oros* á Barcelona que no se el puga treure quan vulga...

Y que vagin sonant los músichs.

Noticias de Madrid fan saber qu' una companyía lírica porta perduts mes de 10,000 duros en lo que va de temporada y que següint la beta, pot ser resulti dob'ada aquesta cantitat al final de la *tournée*.

No 'm vaig enganyar y aixó que no soch lo profeta *Elias*, ni molt-menos.

També ha rebut un altra companyía; aquesta es de vers... va tan malament que los artistas ja no cobran.

Aixó si que es massa *Calvo* y no fa *Guerrero*.

Sembla que serán executats tres moros que resultan culpables del assassinat de un súbdit alemany, en Casa Blanca. ¡Pobres moros!... Quina pega! Ab un espanyol pot ser se 'ls hauria fet algun desquénto.

Lo número extraordinari de *El Campeón* de la Barceloneta publicat lo 25 del corrent es digne de lloansa tant en la part artística com literaria donant una mostra del favor que dita publicació ha rebut del públich.

Felicitem al colega.

BIBLIOGRAFIA

Lo reputat literat y mestre en gay saber D. Joaquim Riera y Bertran, ha tingut la amabilitat de remetre'nns un exemplar de su preciosa comèdia *Una orga de gats*, estrenada en l' antich teatro del «Bon Retiro» y reproduïda en lo de Romea, en las funcions á benefici dels primers actors cómichs Srs. Goula y Fuentes.

Creyem inútil manifestar que li remerciem l' envío.

ÚLTIMA HORA

Ha comensat lo *remendo* del entarugat del carrer de Pelayo, pero per la mostra durará de Nadal á Sant Esteve.

Sembla qu' apedassin un mal pantalon.

¿Y per xó s' ha parlat tant?

LA TOMASA



PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

◆ PREUS DE SUSCRIPCIÓ: ◆

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 " "
Extranger, id.	2'50 "
Número corrent.	0'10 "

NOTA.—Tota reclamació podrà dirigir-se á l' Administració y Redacció del periódich

Litografia Barcelonesa de RAMON ESTANY

5, Sant Ramon, 5.—BARCELONA

Litografia Barcelonesa

5. S^a Ramon. 5.

Barcelona

ESPECIALIDAD en CROMOS y RECORTES de todas clases para ANUNCIOS INDUSTRIALES.

PROGRAMAS, MENUS, etc etc

PRECIOS SIN COMPETENCIA



—Si li haguessin fet en aquell mestre lo que jo hi
fet à 'n aquestas bestiolas, no s' hi arrambarian tant
aquellas dugas...

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADAS

Preposició es de segú,
la hú;
Consonant veurás que 'c dona,
segona;
Un poble català n' es,
la tres.
Si l'lector avispat es,
rumiant una curta estona,
un carrer de Barcelona
trovarà en una hu dos-tres.

CINTET BARRERA.

ACENTÍGRAFO

Un home desconegut
se va fica en una casa
y va total una pessa
de total de la mes cara.

J. TROMPETA.

TRENCA-CAPS

D. ODÓN MIRÓ CELS

*PREMIÁ.

Formar ab aquestas lletres lo titul
d' una sarsueleta castellana,

Bruno Durán.

ROMBO

—
.
.
.
.
.
.

Sustituir los punts per lletres de
modo que llegits vertical y horizontal-
ment, dongui 'ls següents resultats:
1.^a: ratlla; Consonant; 2.^a: Número; 3.^a:
Nom d' home; 4.^a: Nota musical; 5.^a:
Consonant.

SACAS.

XARADA TARGETA

Antón Pineda

Hu tres del Dos

Carrer del Total, 8.

J. APULEM.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

—
1 2 3 4 5 6 —Part del mon.
5 6 5 1 3 —Per escriure.
5 1 5 6 —Nom de dona.
5 2 6 —Les pintas ne tenen
3 1 —Nota musical.
4 —Vocal.
M. EMULAT.

GEROGLIFICH

—
X REY NOPAGA
R NO : P I IX

A. PALLEJÀ.

SOLUCIONS

Í LO INSERTAT EN LO NÚMERO 329

Xarada I.—Ma—ri—a—no.
» II.—Mi—llo—na—ri.
Espatilla-cervells.—Gucullada.
Logogrifo numérich.—Anselmó.
Ters de sílabas.—QUIN TA NA
TA RRA SSA
NA SSA RI
Geroglifich.—Per los millonaris y mi-
liers